

**Propozycja scenariusza zajęć bibliotecznych do wykorzystania na lekcji geografii,
przyrody**

Typ szkoły: podstawowa

Temat lekcji : Skąd się bierze dzień i noc.

Klasa: IV-VI

Przewidywany czas zajęć: 45 minut

Cele lekcji:

Cele ogólne:

- Zapoznanie z planetami układu słonecznego
- Wyjaśnienie zjawiska powstawania dnia i nocy

Cele szczegółowe:

- Uczeń potrafi wymienić planety układu słonecznego
- Uczeń wie, na czym polega zjawisko powstawania dnia i nocy
- Uczeń potrafi korzystać z przeglądarki internetowej
- Uczeń potrafi wyjaśnić występowanie stref czasowych

Metody nauczania: praktycznego działania, podająca, metoda sytuacyjna.

Formy pracy: indywidualna

Środki dydaktyczne: komputer z dostępem do Internetu, film wyświetlony a kanale internetowym You Tube, karty pracy nauczyciela, globus, latarka, plastelina.

Przebieg zajęć:

Część wprowadzająca:

Czas trwania: : **15 minut**

Nauczyciel poleca uczniom obejrzeć film edukacyjny o układzie słonecznym przesyłając im poniższy link: <https://www.youtube.com/watch?v=7RiOkT1ggVI>

Czas trwania filmu : 8 min 52 sekundy

Objaśnienia: Obejrzyjcie film o układzie słonecznym, szczególną uwagę zwróćcie na planety układu słonecznego, ile ich jest, które z nich są największe, a które najmniejsze.

Po obejrzeniu filmu dzieci mają za zadanie odpowiedzieć na następujące pytania:
Uczniowie zapisują odpowiedzi na poniższe pytania i wysyłają do nauczyciela.

Ile planet znajduje się w układzie słonecznym?

Jak nazywa się największa planeta układu słonecznego?

Jak nazywa się trzecia planeta od słońca?

Jak nazywa się najmniejsza planeta układu?

Na jakiej planecie nie ma atmosfery?

W jakim czasie Ziemia okrąża Słońce?

Najgorętsza planeta to..?

Jaka planeta ma kolor rdzawo czerwony?

Zadanie nauczyciela: sprawdzenie odpowiedzi i ich ocena.

Część główna:

Czas trwania: 25 minut

Nauczyciel poleca wykonać zadanie z rodzicem. Rodzic jest słońcem(stoi nieruchomo), a dziecko Ziemią, która krąży wokół Słońca i dodatkowo obraca się dookoła swojej osi.

Zadanie dla ucznia: Opisz w kilku zdaniach(maksymalnie 5 zdań) co zaobserwowałeś, czy słońce oświetla kontynenty ziemi jednakowo, czy są różnice czasowe na świecie.

W celu ułatwienia zdania odwiedź poniższe strony internetowe:

<http://godzina.info/strefy-czasowe/> (strefy czasowe)

<https://sites.google.com/site/swiatgeografii/home/klasa-i-gimnazjum/ruch-obiegowy-i-jego-nastepstwa> (ruch obrotowy Ziemi)

Nauczyciel objaśnia czemu miało służyć ćwiczenie. Wysyła uczniom następujące objaśnienie:

„Ziemia nieustannie krąży wokół Słońca i obraca się wokół własnej osi. Pełen obrót wokół własnej osi nazywamy dobą. Dobę dzielimy na 24 równe godziny (dzień i noc).

Słońce za każdym razem oświetla tylko połowę kuli ziemskiej, dlatego dla każdego z nas dzień trwa tylko kilka godzin, przez resztę czasu panuje noc. Podczas gdy u Ciebie jest już południe dla innych ludzi na Ziemi słońce dopiero wstaje. W innych miejscach zapadł wieczór albo ludzie od dawna już śpią.”

Po zapoznaniu się z materiałem wysłanym przez nauczyciela uczniowie odpowiadają pisemnie na następujące pytania, a następnie wysyłają swoje odpowiedzi na e-mail.

Co tworzy dobę?

Co jest na Ziemi, jeśli oświetla ją Słońce?

Czy Słońce zawsze oświetla całą Ziemię?

Dlaczego Słońce oświetla tylko jedną połowę Ziemi?

Zadanie nauczyciela: wysłanie uczniom materiały edukacyjne, sprawdzenie poprawności wypowiedzi i jej ocena.

Część podsumowująca:

Czas trwania: 5 minut

Nauczyciel:

Wiecie już jak wygląda układ słoneczny i skąd bierze się dzień i noc. Waszym zadaniem będzie wykonanie w domu wspólnie z rodzicami podobnego doświadczenia. Do wykonania tego zadania będą niezbędne: globus, latarka, plastelina, ciemne pomieszczenie. Z plasteliny ulepcie trzy małe figurki i umieśćcie je na globusie. Następnie skierujcie światło lampy w pewnej odległości na globus. Światło to będzie naszym Słońcem. Wybierzcie jedną figurkę i ustawcie globus, tak by znalazł się po stronie odwróconej od lampki (wtedy dla figurki jest noc)

Kręćcie globusem i obserwujcie, co się dzieje z figurką – miejsce, w którym się znajduje przesuwa się w stronę światła lampki – wschodzi słońce (figurka w pełnym świetle – będzie dla niej południe).

O zaobserwowanych zjawiskach opowiedzcie nauczycielowi. Napiszcie maksymalnie 5 zdań dotyczących waszych obserwacji. Odpowiedź wyślijcie na e-mail.

Netografia:

Nasz Układ Słoneczny, o Słońcu i planetach dla dzieci [online]. You Tube 16 lipca 2018

[Przełądany 05.08.2020]. Dostęp z:

<https://www.youtube.com/watch?v=7RiOkT1ggVI>

Ruch obiegowy i jego następstwa [online]. swiatgeografii [Przełądany 05.08.2020].

Dostęp z: [https://sites.google.com/site/swiatgeografii/home/klasa-i-gimnazjum/ruch-](https://sites.google.com/site/swiatgeografii/home/klasa-i-gimnazjum/ruch-obiegowy-i-jego-nastepstwa)

[obiegowy-i-jego-nastepstwa](https://sites.google.com/site/swiatgeografii/home/klasa-i-gimnazjum/ruch-obiegowy-i-jego-nastepstwa)

Strefy czasowe [online]. godzina.info [Przełądany 05.08.2020]. Dostęp z:

<http://godzina.info/strefy-czasowe/>

Opracowanie: Anna Szablewska